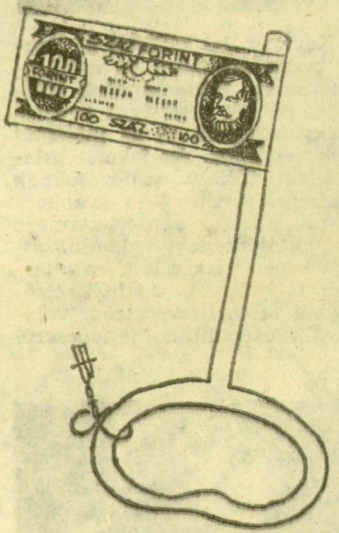

Magyar—jugoszláv gazdasági tárgyalások

Csütörtökön a Parlament épületében megkezdődtek Timár Mátyásnak, a Minisztertanács elnökhelyettesének és Alekszandr Grlicskovnak, a Jugoszláv Szövetségi Végrehajtó Tanács elnökhelyettesének gazdasági tárgyalásai.

A tanácskozáson a többi között megvizsgálják, hogy a két ország milyen módon működhet együtt Magyarország és Jugoszlávia energiabázisának fejlesztésében.

A tökéletes kulcs,

amely minden zárat nyit

A módosított KRESZ-ről

Fogalmak, jelzőtáblák, forgalmi szabályok

Ismeretes, hogy február elsejétől jó néhány új rendelkezés lépett életbe a KRESZ-ben, és ezzel együtt a régiók közül jó néhány hatályát veszítette. A közlekedésre vonatkozó szabályok azok, melyeket minden embernek ismernie kell, és amelyre naponta szükség van mindenkinek. Eppen ezért a Csongrád megyei Rendőr-főkapitányság közlekedésszolgálatától kértünk felvilágosítást olvasóink számára a változásokról.

Az új KRESZ-ben két fontos fogalom meghatározása is megváltozott. A lakott terület régebbi meghatározása sok vitára is okot adhatott, mivel a járművezetők számára semmiféle határozott jel nem jelölte kezdetét, végét. Az új KRESZ szerint lakott területnek azt kell tekinteni, melynek kezdetét és végét tábla jelzi. A települések közigazgatási határainak két alapon fehér betűkkel ellátott tábla fog állni. Ezen belül a lakott terület határát fehér alapon fekete betűkkel írt tábla jelöli majd. A lakott terület végén ugyanezt a táblát találhatják majd a vezetők, piros átlóval áthúzva.

A költőn világított terület fogalmának meghatározása is megváltozott. A régebbi rendelkezésekből most is érvényes marad a következő: költőn megvilágított területnek az tekinthető, ahol a lámpák fénykévéje összeér és teljes szélességében megvilágítja az utat. Az

új rendelkezések ezt a meghatározást kiegészítik azáltal, hogy a burkolati jeleket és az úton levő esetleges akadályokat kellő távolságból, határozottan észlelni lehessen. Ilyen esetben csak városi fény használható. Ha a vezetőnek a legkisebb kétsége támad, hogy látja-e az útburkolati jeleket, tömpított fényt is használhat.

Hamarosan jó néhány új jelzőtáblát láthatunk az utcákon. 1971 végéig minden olyan útkeresztezéskor előtt, ahol forgalomirányító jelzőlámpa van, ki kell tenni az előjelző táblát. Ez talpán álló háromszög, melyben piros, sárga, és zöld jelzés van. A várakozóhely táblán is lesznek módosítások, kiegészítő ábrák, melyek jelölik a várakozás módját. Például azt, hogy a gépkocsi egyik oldalának kerékeivel a járdára kell felállni. Ha a táblán ilyen kiegészítő jel van, annak utasításai szerint kötelező parkolni.

Amennyiben az útkeresztezések járműosztályozói-ban a besorolás rendje eltér az általános szabálytól, ezt előjelző táblával kell a kereszteződés előtt 80 méterrel jelezni. Vagyis az útburkolati jelet a táblán megismétlik. 1972 végéig mindenhol új stoptáblákat kell kitenni. Az új táblák nyolcszögletűek lesznek, piros alapon fehér betűkkel. Jelentésük marad a régi: **Ally! Elsőbbségadás kötelező!** A va-

rakozni tilos tábla mellett megjelenik az utakon a **Megállni tilos!** jelzés is. Ezek a táblák kettős átlóval lesznek áthúzva. Az egyirányú utca jelzése is megváltozik. A behajtási irányból két alapon egy felfelé mutató fehér nyíl jelöli majd az ilyen utcákat, keresztrányból pedig vízszintes nyíl.

A forgalomra vonatkozó új szabályok február elsején léptek életbe. Közülük jelentős például, hogy a néphadsereg tagjának forgalomirányítást éppen úgy kell tekinteni, mint a rendőrt. A forgalomirányító jelzőlámpákra vonatkozó új szabályok a KRESZ ide vonatkozó részét teljesen hatályon kívül helyezték. A kereszteződésekben továbbra is megmarad a háromfényű lámpa, de a villogó zöld jelzése megszűnik. A villogó zöld ezután csak a gyalogosokra vonatkozik, ha azok részére külön, kétfényű lámpa van. Ha a zöld villog, a gyalogos már nem léphet le az úttestre. A kétfényű fényjelző berendezések is megváltoznak. A zöld villogó és a folyamatos piros fényt adó lámpák, melyeket általában villamos, vasút, illetve közút kereszteződésében helyeztek el, jelzése megváltoznak. Ezután villogó sárga fényt utal majd a hely veszélyes voltára, piros jelzés kigyulladás előtt néhány másodpercig folyamatosan levő sárga jel figyelmeztet arra, hogy a kereszteződésbe már nem szabad behajtani.

A kereszteződésekben február elseje óta a lámpa piros jelzésére nem lehet jobbra kanyarodni. Ugyanez vonatkozik a rendőri irányítás tilos testhelyzetére is. Újat hoz a rendelkezés abban is, hogy zöld fénynél sem lehet minden esetben behajtani a kereszteződésbe. Ha ugyanis valaki balra akar kanyarodni, de a szembejövő forgalom miatt nincs kilátása arra, hogy még zöld jelzésben ki tud menni a kereszteződésből, nem állhat be középre. Amennyiben járműosztályozó van a kereszteződésben és a sávok fölött befüggesszve külön forgalomirányító lámpák vannak, a sávon levő vezető a saját lámpáját köteles figyelembe venni, függetlenül a többitől.

Gyalogos ésszel

Lemaradtam a gondolkodásban tévés Bán János szerint, mert nem autón járkálok fel s alá, hanem hagyományos lábbusszal, legfeljebb — ha ráérek — villamossal. Szerdán este is ezzel az ódi jároszerkentyűvel, vagyis gyalog slattyogtam végig a poros Április 4. úton, s alighogy lerogytam otthon a Híradónak által egy hokedlre, fent említett tisztelt kollégám (fogalmam sincs, kinek az autóspegrikuszát olvasva) ezzel a sommás megállapítással csapott fülön: „aki gyalogosan jár, gyalogosan is gondolkodik”.

Puff neki! — motyogtam kissé még bambán a zsbongó fáradságtól, no meg azért, hogy rögtön igazoljam a gyalogos ésszárát. Aztán lassacskán magamhoz tértem, s megpróbáltam lerázni magamról ezt a bolondságot, mint kutya szokta a vizet. Nem ment. Képtelen voltam szabadulni attól a gondolatától, hogy csupán nekem ment el az eszem, vagy legalábbis begyepesedett, mert nincsen autóm. Így kell lennie, különben miért tennék közhírré lendületesen fejlődő szépséges országunkban.

Persze éreztem én, a bolondság alighanem túlzás egy kicsit, mégis belémlopakodott valami alattomos félelem. Ha egy csalhatatlan tévédiagnosztika gyalogos-elméjűséget állapított meg nálam, hogyan tudom majd megkeresni a kenyeremet? Képes lesz-e munkaköröm ellátására ebben a hihetetlenül felgyorsult világban, ahol maholnap úgy ítélik meg és értékelik meg a közönséges halandót, hogy van-e gépkocsi a birtokában, sőt egyre fontosabb szempont lesz az is, hány kilót nyom az a gépkocsi és mekkora az ő végső sebessége. Mert szabad ugye logikusan következtetni: akinek erősebb fizikumú, száguldóbb autót adott háztáji tulajdonba az isten, ezzel egyenes arányban adagolta hozzá az eszközöket is.

Elnézést kérek autóval bíró-kínlódo felebarátaimtól, szavamra rá, nem őket akarom megbántani. Csupán magamat óvom-bizatom, nehogy erőt vegyen rajtam a kétségbeesés, Mert még ma sem tudom — pedig sokat törtém gyalogososágom fejemet — miképpen mászhatok ki a slamasztlakából. Arról van szó ugyanis, hogy nincs szándékomban autót venni (rettentő sok oka van ennek) se mostanában, sem abban az eljövendő tüneményes korban, amikor már csak én leszek a szegedi Április 4. útjának egyesgyedűli gyalogjárója.

F. N. I.

Képernyő

Nagylegények

Az előzetes beharangozások szerint két Turi Danit vártunk szerda este a képernyőre, ám Möricz csupaindulat figurája helyett egy hisztériás kamaszsal meg egy lelkiző intellektuella akadt találkozónk.

A hisztériás kamasz figurájának és történetének kiöltője Galambos Lajos volt. Kiöltője — írta, mert hiszen egy ilyen sosemvolt szereplőt csakis kiöltő lehet. Odaülni az asztal mellé, s megírni olyanok, amilyenek manapság egy faluról városba szabadult nagylegény elképzelendő. Vesszen össze a családjával, részegeskedjen, rántsa elő okkal, ok nélkül a bicskáját, sőt nősiljón is meg egy napos vidéki leruccanása al-

kalmából, majd pedig lenyegyen el egy falujabéli menyecskét, nem egy, nem két, de bizony három gyerekek. Ilyennek képzeld el manapság egy faluról városba szabadult nagylegény, s így is illik filmszalagra venni... Hogy az épebb ízlésű néző az adás alatt végig csóválja a fejét, s mondja: sem ilyen alak, sem ilyen sztori nincs; hogy ilyen durva, és semmiképp sem harmonizáló színekkel nem festhető fel sorsok, életek? Ez a tiltakozás immun kit sem zavar. A nem-ismerem emberekkel, nem-hiszem el fordulatokkal teli filmnovella elkészült — és kitöltődött vele egy félórnyi műsoridő.

Mint ahogy párjával, a lelkiző intellektuella bemutató történetével is! Erről egyébként még azt is nehéz kibogozni, hogy miért került a másikkal egy főcím alá. Mithogy autós ifjúja — aki helyett más kapta meg az olaszországi ösztöndíjat — egy görbe éjszaka után alkalmi partnerejének — „lázadó”? Hogy virtuskodásból ellök egy csónakot, hogy a vajdó asszony kórházba vivésétől odózik a bocsokra? Simon Emil története, sajnos, ilyen egészen iskolás kérdészködesre kényszerít, hiszen még tisztázatlanabb, még zűrzavarosabb, mint fentebb emlegetett műsorszársa.

Mindezen túl csak az a furcsa, hogy a két művet (?) a jobb munkából ismert Szonyi S. Sándor jegyzi rendezőként. Mi fantáziát láthatott ezekben a sem ilyen, sem olyan — semmilyen — figurákban? Mi biztathatta, hogy jobb ügyhöz méltó buzgalommal filmre vigye őket? Úgy látszik, a — kétszerez — tévénovellák útjai is kiszámíthatatlanok...

A. L.

Új filmek

SPARTACUS

Ha csak néhány főszereplő nevét említjük — Kirk Douglas, Laurence Olivier, Charles Laughton, Peter Ustinov, Tony Curtis — már a felsorolásból kiderül, hogy ez a Howard Fast nálunk is népszerű regényéből készült amerikai film nem akármilyen vállalkozás. Ha még hozzátesszük, hogy két részes, színes és 70 milliméteres, nyilvánvaló, hogy az óriás méretű produkció úgynevezett szuperfilm, a modern amerikai film egyik, egyébként nem legsikeresebb, nem legművészebb típusa.

A Spartacus azonban nem a típus legrosszabb alkotásai közül való Stanley Kubrick rendezése bizonyos értelemben kivétel. Példa arra, hogy az a hatalmas apparátus, amely ebben a filmben is mozog, óriási hadseregek, izgalmas látványok, nemesebb célok érdekében is használhatók, mint a szuperprodukciók általában. Hogy egészen közeli példára hivatkozzunk, a Spartacus jobb, mint mondjuk a Cleopatra, mert jobban benne lüktet az emberi történelem, jobban feltárja benne arcát a sokarcú valóság. A Cleopatrában több a mese, a Spartacusban több a realitás, a hitelesség.

Nem arról van szó tehát önmagában, hogy a téma, a rabszolgázás története érthetően közelebb áll hozzánk, a mához, mint egy királynő szerelme, noha természetesen erről is szó van. Nyilvánvaló például, hogy a Spartacus-téma egyrészt lehetőséget adott arra, hogy a

rendező elszakadjon a szuperprodukciók sémáitól, szablonjaitól, másrészt meg is kötötte a kezét, hogy ne alkalmazzza a tárgyhoz csak stílusúressel alkalmazható megszokott kliséket.

Bizonyos stíluszavar azonban még így is jelentkezik. Howard Fast regényének atmoszférája, hangulatvilága modernebb, keményebb, mint a filmé; e tekintetben a két vállalkozás nem azonos. Ha nagyon szigorúak akarunk lenni, még azt is mondhatjuk, a film nem annyira a világhírű regény adaptációját látjuk, mint inkább egy színes képeskönyvet Spartacus lázadásának történetéről. Fast regényének felhasználásával. Ez azonban végül is csak azt jelenti, amit az előbb mondtunk, hogy Kubrick nemes szándékú és értékű filmje még ebben a témában sem volt képes kiemelni az amerikai szuperprodukciók kereteiből.

Képeskönyv tehát a film. De mi csoda képeskönyv! A nagyon egyszerű kompozíció, amely végig kíséri Sparta-cus életének eseményeit, attól kezdve, hogy a kőbányában robotolt a gladiátor iskolán át egészen addig, amíg a felkelő rabszolgák vezérévé válik, olyan izgalmas és — kénytelenek vagyunk ezt a kifejezést használni — olyan filmen még soha nem látott képsorokat mutat be, mint például a gladiátorok kiképzése. Meny-nyit hallottunk már a gladiátorokról, most kiderül, hogy ténylegesen alig tudtunk róluik valamit. A film bemutatja ennek a kikép-

zésnek a részleteit, világossá téve közben, hogy miképpen vezetett az iskola háborzongató kegyetlensége a lázadáshoz.

A film befejezésével viszont már igazi vitánk lenne. Úgy látszik, Kubrick eredetisége a történet lezárásig kifulladt. Ez a rész ugyanis érzelmességben oldódik fel, még jobban eltávolítva a filmet a regény világának modern szellemétől.

Ö. L.

Óra a jövőnek

Három kép az osztály előtt. Három festmény, más-más korból. Egy barokk, egy a romantika korából, egy futurista. Melyik a mozgalmasabb? Melyik fejezi ki jobban a mozgást? A kérdések magnetofonról szólnak a tanulóknak. A tanár keze kapcsolókon nyugszik. Előtte, a pulpituson felvillanó lámpák jelzik a helyes válaszokat. A válaszokat, melyeket az osztály nem szoban ad. A gyerekek gombokat nyomogatnak. A megfelelő gombot.

Nem, az óra nem egy fantasztikus regényben szerepel. Tegnap tartották a Tömörkény gimnáziumban, negyedikes tanulóknak. A teremben műszerek, vetítők és vezetékek. Csak a padok emlékeztetnek a hagyományos osztályteremre. No, meg a tanuló. Bár azok sem egészen. Hiszen az órákhoz hozzátartoznak a diáksínyek, a suttogó beszéd is. Itt néma csend van. Minden arcon figyelem.

Megvallom őszintén, bizalmatlanul mentem az órára. Sokat láttam, hasonlót. A gépek közt valahogyan min-

dig elveszett a lényeg. És most az ellenkezője történt. A gépek váltak majdnem lényegtelennek. Pusztá esz-közbe, a tolmács személytelen és észrevétlen szerepkörére korlátozódtak. És segítségükkel művészetet kaptak a tanulók. Hogy miről volt szó? Az avantgarde-ről. Az avantgarde irodalmáról, művészetéről. Arról, amit talán a legnehezebb középiskolában tanítani és megtanulni. Magunk diákjeire emlékeztetve irigység tölthet el bennünket. Mert a gyerekek itt egyszerűen, rendszerben kapták a képeket, a verseket és a zenét. Művészetet, a maga teljes egészében, nem száraz passzusokra cserélve.

Az órát tegnap tartották a Tömörkény gimnáziumban, Szegeden. Dr. Diós József igazgató bevezetésében mondta: gyakorta emlegetjük, hogy a 21. századnak tanítunk, a 19. század eszközeivel és módszereivel. Valóban, ez a gyakoribb eset. Itt, a komoly előkészítő munkának és a szerencsésen válogatott módszereknek, a szemléltetésül

szolgáló anyagnak köszönhetően merőben mást láthatunk. A 20. század második felének eszközeivel dolgozott a tanár. Működött oly szerencsés módon, hogy a lényeg — ahelyett, hogy elsikkadt volna — közérthetően és érdekesen nyilvánult meg. Az óra, az előkészítés és a megoldás precizitása mindenekelőtt Kovács Miklósné tanárt dicséri. És rajta kívül az iskolát, a tanárokat, akik segítettek az anyag összeállításában.

Három kép az osztály előtt. A magnetofonról Bartók, Honegger, Radnóti, József Attila szól. A képek: Munch, Boccioni, Picasso, Chagall, Dalí művei. Századunk legnagyobb, az avatlan számára érthetetlen remek. Az anyag 60 perces. Fáradtság, unalom még sincs egyetlen diákarcon sem. Csak az értő figyelem. Az avantgarde talán csak így érthető meg viszonylag könnyen. Így, nem száraz passzusok, hanem maguknak a műveknek, a teljes rendszer alapján.

SZÁVAY ISTVÁN